

20097 - DRET MARÍTIM

I. Introducció

Lliçó 1: el dret marítim, concepte i evolució

I. Introducció: 1. L'estat de la qüestió. La dada tècnica i la naturalesa de les normes. Delimitació de l'objecte i dret especial. El caràcter històric del concepte.

II. L'experiència del dret comparat: 2. La perspectiva processal del dret anglès i nord-americà: el dret d'almirallat. Despreocupació conceptual i jurisdicció especial; 3. La idea del particularisme en el dret francès; 4. El dret de la navegació en la doctrina italiana. Els límits d'oportunitat i vigència.

III. Els fets nous: 5. La revisió de la uniformitat internacional. El canvi en l'elaboració de les fonts normatives; 6. Crítica de les institucions més representatives; 7. El progrés de la tecnologia i la incidència en la noció del vaixell; 8. El dret naixent del mar. Les noves bases d'ordenació internacional. Del dret del mar en temps de guerra a la Tercera Conferència General sobre Dret del Mar. Del principi de llibertat de navegació a la consideració del mar com a patrimoni de la humanitat.

IV. Consideracions finals.

Lliçó 2: les fonts del dret marítim

I. Introducció: fonts històriques; 1. El dret marítim a l'antiguitat; 2. El dret marítim consuetudinari de l'edat mitjana. El *Llibre del Consolat de Mar*; 3. Els consulats de comerç i el dret marítim. Les ordenances de Bilbao de 1737; 4. L'Ordenança francesa de la marina de 1681; 5. El moviment codificador.

II. Fonts del dret marítim actual: 6. Sistema de fonts; 7. L'estat de la legislació marítima vigent: convenis internacionals i dret intern; 8. El moviment de reforma legislativa.

III. Les fonts del coneixement del dret marítim.

Lliçó 3: organismes relacionats amb el tràfic marítim

I. Antecedents: 1. Concepte, característiques i classificació.

II. Organitzacions internacionals intergovernamentals: 2. L'Organització Marítima Internacional; 3. La Comissió Marítima Conjunta de l'OIT; 4. El Comitè de Transport Marítim de la UNCTAD; 5. La UNCITRAL, 6. La INMARSAT; 7. Altres organismes.

III. Organitzacions internacionals no governamentals: 8. El Comitè Marítim Internacional; 9. La Conferència Marítima Internacional i del Bàltic; 10. Altres organismes internacionals no governamentals.

IV. Organismes internacionals: 11. L'Associació Espanyola de Dret Marítim; 12. L'Associació de Naviliers Espanyols; 13. L'Associació Espanyola de Liquidadors d'Avaries; 14. El Consell Espanyol d'Usuaris del Transport Marítim; 15. Altres organitzacions.

II. El vaixell

Lliçó 4: estatut jurídic del vaixell

I. El vaixell: 1. Concepte; 2. Naturalesa jurídica; 3. Publicitat del vaixell: inscripció i registre de vaixells. El Registre Mercantil i el Registre Marítim de vaixells; 4. La nacionalitat del vaixell; 5. La classificació naval. Règim de responsabilitat de les societats classificadores.

II. La propietat del vaixell: 6. Formes d'adquirir la propietat del vaixell; 7. El condomini naval; 8. La compra-venda del vaixell; 9. El contracte de contrucció del vaixell.

III. Drets reals de garantia i privilegis sobre el vaixell: 10. Privilegis dels creditors marítims; 11. La hipoteca naval.

III. El navilier i els seus auxiliars

Lliçó 5: el navilier

I. El concepte de navilier: 1. Evolució històrica del concepte; 2. Navilier, propietari del vaixell i gestor naval. Problemàtica actual del concepte legal de navilier.

II. La responsabilitat del navilier i del propietari del vaixell: 3. Supòsits de responsabilitat; 4. El principi de la limitació de la responsabilitat: origen i fonament; 5. Sistemes de limitació de la responsabilitat. La limitació de la responsabilitat en el Codi de comerç; 6. Convenis internacionals sobre limitació de la responsabilitat: referència especial al Conveni de Londres de 1976.

Lliçó 6: els auxiliars del navilier

I. Dependents del navilier: 1. El capità: capacitat i condicions per a l'exercici del càrrec. Obligacions i facultats. Àmbit de representació. Règim de responsabilitat; 2. Oficials i tripulació.

II. L'agent consignatari de vaixell: 3. Concepte i règim jurídic; 4. La posició del consignatari davant de tercers.

IV. Els contractes d'utilització del vaixell

Lliçó 7: sistematització dels contractes d'utilització del vaixell; l'arrendament del vaixell

I. Els contractes d'utilització del vaixell: 1. Introducció. Classificació i sistematització. Dret espanyol i dret comparat.

II. El contracte d'arrendament de vaixell: 2. Concepte i classes: arrendament amb el buc del vaixell despulat i arrendament del vaixell armat i equipat. El contracte de *leasing* o l'arrendament financer de vaixells; 3. Naturalesa jurídica; 4. Contingut obligacional; 5. Extinció; 6. Publicitat del contracte; 7. Règim administratiu.

Lliçó 8: el transport marítim de mercaderies

I. El contracte de transport marítim: 1. Concepte i modalitats contractuals. La diferència entre el contracte de noliejament i el transport de mercaderies en règim de coneixement.

II. El contracte de transport marítim en règim de coneixement: 2. Concepte i regulació. Dret uniforme i dret intern. Incidència de la normativa comunitària en el transport marítim; 3. Elements personals. Referència especial a la figura del traginer.

III. (Continua) 4. Documentació del contracte: el coneixement de l'embarcament i els documents similars i complementaris. 5. La triple funció del coneixement de l'embarcament; 6. Consideració especial del coneixement de l'embarcament com a títol-valor; 7. Documents no negociables: la carta de port marítim.

II. La responsabilitat del navilier i del propietari del vaixell: 3. Supòsits de responsabilitat; 4. El principi de la limitació de la responsabilitat: origen i fonament; 5. Sistemes de limitació de la responsabilitat. La limitació de la responsabilitat en el Codi de comerç; 6. Convenis internacionals sobre limitació de la responsabilitat: referència especial al Conveni de Londres de 1976.

Lliçó 6: els auxiliars del navilier

I. Dependents del navilier: 1. El capità: capacitat i condicions per a l'exercici del càrrec. Obligacions i facultats. Àmbit de representació. Règim de responsabilitat; 2. Oficials i tripulació.

II. L'agent consignatari de vaixell: 3. Concepte i règim jurídic; 4. La posició del consignatari davant de tercers.

IV. Els contractes d'utilització del vaixell

Lliçó 7: sistematització dels contractes d'utilització del vaixell; l'arrendament del vaixell

I. Els contractes d'utilització del vaixell: 1. Introducció. Classificació i sistematització. Dret espanyol i dret comparat.

II. El contracte d'arrendament de vaixell: 2. Concepte i classes: arrendament amb el buc del vaixell despullat i arrendament del vaixell armat i equipat. El contracte de *leasing* o l'arrendament financer de vaixells; 3. Naturalesa jurídica; 4. Contingut obligacional; 5. Extinció; 6. Publicitat del contracte; 7. Règim administratiu.

Lliçó 8: el transport marítim de mercaderies

I. El contracte de transport marítim: 1. Concepte i modalitats contractuals. La diferència entre el contracte de noliejament i el transport de mercaderies en règim de coneixement.

II. El contracte de transport marítim en règim de coneixement: 2. Concepte i regulació. Dret uniforme i dret intern. Incidència de la normativa comunitària en el transport marítim; 3. Elements personals. Referència especial a la figura del traginer.

III. (Continua) 4. Documentació del contracte: el coneixement de l'embarcament i els documents similars i complementaris. 5. La triple funció del coneixement de l'embarcament; 6. Consideració especial del coneixement de l'embarcament com a títol-valor; 7. Documents no negociables: la carta de port marítim.

IV. Contingut obligacional: 8. Obligacions del carregador; 9. Obligacions del traginer; 10. Extinció de les obligacions.

V. Els danys en el transport marítim: 11. La distribució del risc entre el vaixell i la càrrega. La responsabilitat del traginer: anàlisi comparativa de les regles de la Haia-Visby i de les regles d'Hamburg; 12. Prescripció.

Lliçó 9: el noliejament

I. Introducció: 1. Concepte i regulació; 2. Classes de noliejament; 3. Naturalesa jurídica: el problema de la unitat o diversitat del tipus contractual; 4. La pòlissa de noliejament. Relació entre la pòlissa de noliejament i el coneixement de l'embarcament: la clàusula d'incorporació.

II. El noliejament per viatge: 5. Característiques generals; 6. Documentació; 7. Contingut obligacional; 8. Referència especial al règim de la planxa i demores; 9. Rescissió del contracte.

III. El noliejament per temps: 10. Concepte i naturalesa jurídica; 11. Pòlisses tipus; 12. Obligacions de qui atorga el noliejament; 13. Obligacions del noliejador; 14. Extinció del contracte.

Lliçó 10: el contracte de passatge

I. Introducció: 1. Concepte i notes característiques; 2. Fonts aplicables; 3. Perfecció i documentació del contracte. El bitllet de passatge; 4. Elements personals del contracte. Consideració especial de la figura del transportista.

II. Efectes del contracte: 5. Obligacions del traginer; 6. Obligacions del passatger; 7. Responsabilitat del traginer; 8. Limitació de responsabilitat; 9. Prescripció.

Lliçó 11: Contractes auxiliars de l'explotació comercial del vaixell

I. El contracte de remolcament: 1. Concepte i classes; 2. Naturalesa jurídica; 3. Contingut del contracte.

II. El contracte de practicatge: 4. Noció i règim jurídic.

III. El contracte de càrrega i descàrrega del vaixell: 5. Consideracions generals.

V. L'assegurança marítima

Lliçó 12: El contracte d'assegurança marítima

I. Introducció: 1. Noció i règim jurídic; 2. Classes.

II. Elements del contracte: 3. Elements personals; 4. Elements formals: la pòlissa d'assegurança; 5. L'objecte del contracte: l'interès en l'assegurança marítima. Interessos assegurables en particular; 6. El risc en l'assegurança marítima. Riscos coberts i riscos exclosos; 7. La prima; 8. La suma assegurada; 9. Duració del contracte.

III. Contingut del contracte: 10. Obligacions i deures del beneficiari de l'assegurança; 11. Obligacions de l'assegurador. La indemnització en l'assegurança marítima: l'acció d'avaria; 12. (continua) L'abandonament; 13. Nul·litat i rescissió de l'assegurança marítima.

IV. La reassegurança marítima.

VI. Les avaries, riscos i accidents marítims

Lliçó 13: les avaries en general; l'avaria comú

I. Introducció: 1. Noció general i règim jurídic; 2. Classes d'avaries: l'avaria comú i l'avaria particular.

II. L'avaria comú: 3. Concepte; 4. Antecedents històrics i fonament jurídic; 5. Els supòsits legals d'avaria comú; 6. La contribució a l'avaria; 7. Les regles de York i Ambers.

Lliçó 14: l'avaria particular; l'abordatge

I. L'avaria particular: 1. Concepte i casos: 2. L'arribada forçosa; 3. El naufragi.

II. Referència especial a l'abordatge: 4. Concepte i regulació de l'abordatge; 5. El Conveni de Brussel·les de 1910; 6. Classes d'abordatge i règim jurídic: abordatge per culpa unilateral, abordatge per culpa comuna i abordatge fortuït; 7. La limitació de responsabilitat en cas d'abordatge culpable.

Lliçó 15: assistència i salvament

I. Introducció: 1. Formes d'auxili marítim; 2. Concepte i regulació del salvament; 3. La distinció entre el remolc i el salvament; 4. Classes de salvament: salvament obligatori i salvament facultatiu; 5. La remuneració en el salvament marítim; 6. El Conveni de salvament de 1989.

Lliçó 16: els danys al medi ambient

I. La lluita internacional per la preservació i la protecció del medi marí: 1. Convencions internacionals.

II. La contaminació per hidrocarburs: 2. La responsabilitat del navilier: convenis internacionals; 3. La indemnització dels danys.

VII. Règim jurídic de l'espai i de la navegació marítims

Lliçó 17: l'espai marítim i portuari

I. La zona marítima exclusiva.

II. El mar territorial.

III. Règim jurídic de la zona marítimo-terrestre: la Llei de costes de 28 de juliol de 1988.

IV. Règim jurídic dels ports de l'Estat (Llei de 24 de novembre de 1992).

Lliçó 18: Règim administratiu de la navegació marítima

I. La marina mercant (Llei de 24 de novembre de 1992): 1. Explotació naviliera i règim de les navegacions; 2. Referència especial a les conferències marítimes i als consells d'usuari; 3. Administració marítima.

II. Règim de policia: 4. Mesures que garanteixen l'activitat portuària i la navegació; 5. Infraccions i sancions.

Bibliografía

ARROYO MARTÍNEZ, I. *Estudios de derecho marítimo*. Volum 1. Barcelona: Llibreria Bosch, 1985. Volum 2. Barcelona: Llibreria Bosch, 1995.

BROSETA PONT, M. *Manual de derecho mercantil*. Madrid: Tecnos, 1994. 10a edició.

GARRIGUES, J. *Curso de derecho mercantil*. Volum 2. Madrid: 1975. 7a edició.

JIMÉNEZ SÁNCHEZ, G. J. (coord.) *Derecho mercantil*. Volum 2. Barcelona: Ariel, 1992. 2a edició.

SÁNCHEZ CALERO, F. *Instituciones de derecho mercantil*. Volum 2. Madrid: Edersa, 1994. 17a edició.

URIA, R. *Derecho mercantil*. Madrid: Marcial Pons, 1994. 21a edició.

Legislació

ARROYO MARTÍNEZ, I. *Legislación marítima y fuentes complementarias*. Barcelona: Tecnos, 1994. 1a edició.